

The logo for 'Living' is positioned in the top left corner. It features the word 'living' in a lowercase, blue, sans-serif font. The text is set against a light blue background that has a subtle, wavy pattern. To the right of the text, there is a dark blue silhouette of a person's head and shoulders, facing right. A thin horizontal line is drawn across the page, passing behind the 'living' text.

living

FÖR OCH EMOT ÅLDERSINTEGRERING I LEMLANDS
GRUNDSKOLA
FÖRÄLDRA- OCH LÄRARENKÄT 2008

INGER ERIKSSON, DIANA BERTHÉN & VIVECA LINDBERG

LIVING V&I AB 2008

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

UPPDRAGET.....	3
DEL 1 – FÖRÄLDRAENKÄTEN.....	4
BAKGRUNDSFRÅGOR.....	4
KÄNNETECKNANDE FÖR ÅLDERSINTEGRERING.....	5
TRIVSEL OCH SKOLPRESTATIONER	8
LÄROPLANENS MÅL.....	10
GRUNDINSTÄLLNING TILL ÅLDERSINTEGRERING	14
LÄXOR.....	15
SLUTSATSER OCH JÄMFÖRELSER.....	16
DEL 2 – LÄRARENKÄTEN	17
BAKGRUNDSFRÅGOR.....	17
ANALYS AV LÄRARNAS INSTÄLLNING TILL ÅLDERSINTEGRERING.....	18
DEL 3 – ÅLDERSINTEGRERING ELLER EJ	20
FÖRÄLDRAENKÄTEN 1997	20
LÄRARENKÄTEN 1997	20
DISKUSSION	21
BILAGOR 1 & 2	

UPPDRAGET

Living V&I Ab har av skolnämnden i Lemland fått i uppdrag att genomföra en enkätstudie bland föräldrarna och lärarna rörande åldersintegrering i Lemlands grundskola. Båda enkäterna är utformade med utgångspunkt i den utvärdering av skolans åldersintegrering som Living genomförde 1997. Genom att frågorna till stora delar är likartade finns en framtida möjlighet till jämförelser.

Föräldraenkäten innehåller ett större antal frågor med fasta svarsalternativ än vad lärarenkäten gör (se bilaga 1 & 2).

Föräldraenkäten skickades ut i september månad 2008 med en påminnelse i början av oktober. Totalt distribuerades 105 enkäter, d.v.s. en enkät till varje familj med barn i skolan¹. Efter påminnelsen har 65 enkäter returnerats. Detta ger en svarsprocent om 62% vilket är en acceptabel men låg andel svaranden. Svarsandelen är också låg jämfört med de återkommande mätningarna Living har gjort under flera år för SÅHD:s räkning. I dessa undersökningar har svarsandelen legat runt 80%. I den utvärdering av åldersintegrerad undervisning i Lemlands grundskola som Living genomförde 1997 var svarsprocenten nära 100%.

Vad som ligger bakom att färre föräldrar valt att besvara enkäten i denna utvärderingsomgång är svårt att bedöma. Ett antagande är att föräldrar som är mera neutrala i sin uppfattning rörande skolans val av organisationsmodell kanske valt att inte besvara enkäten.

Lärarenkäten delades ut och samlades in under oktober.

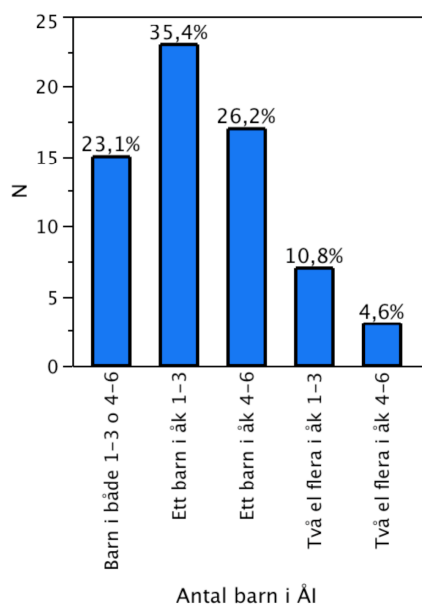
I det följande presenteras resultatet från de båda enkätstudierna i två delar och i en tredje del diskuterar vi resultaten och gör några jämförelser med utvärderingen från 1997. I den första redovisas svaren från föräldraenkäten medan lärarenkäten redovisas i del två.

¹ Till familjer med delad vårdnad sändes dubbla enkäter i skilda färger. Detta gjordes för att vi ska kunna avgöra om det finns fler än ett svar i relation till samma barn. Utifrån de enkäter som kommit in kan vi dock se att det inte i något fall har kommit in flera enkäter än en för samma barn.

DEL 1 – FÖRÄLDRAENKÄTEN

I denna del presenteras hur föräldrarna besvarat de olika frågorna inom varje delområde och därefter redovisas hur föräldrarnas grundinställning till åldersintegrering kan relateras till vissa frågor från andra delområden.

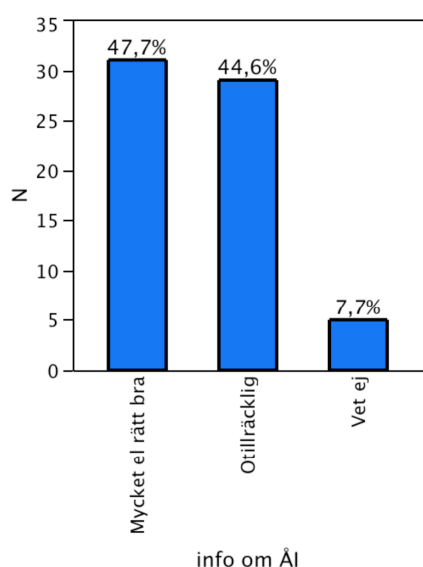
BAKGRUNDSFRÅGOR

Fråga 1, 2 & 3 - Antal barn i åldersintegrerade klasser
Av de föräldrar som besvarat enkäten är något flera föräldrar med barn i årskurs 1-3 jämfört med de föräldrar som endast har barn i årskurs 4-6. Detta kan tala för att frågan om åldersintegrering är lite mera engagerande för föräldrar med barn i de lägre årskurserna.

Av de föräldrar som besvarat enkäten har 12 föräldrar erfarenheter av åldersintegrering i annan skola än Lemlands grundskola. Totalt sex föräldrar har svarat att de har erfarenheter av traditionell undervisning från annan skola.

Skriftliga kommentarer: Nästan alla föräldrar har skrivit kommentarer. Av dessa framgår att de flesta föräldrarna saknar tidigare erfarenheter av åldersintegrering. Några säger sig ha erfarenhet via andra personer eller via sådant de läst och hört. I kommentarerna finns uttryck för både negativa och positiva inställningar till åldersintegrering.

Fråga 4 - Informationen om åldersintegrering
På denna fråga är fördelningen jämn mellan föräldrar som är mer eller mindre nöjda med information om åldersintegreringen och de som uppfattar att informationen är otillräcklig. De som anger att informationen varit *mycket bra eller rätt bra* utgörs av 48%, vilket motsvaras av 31 föräldrar medan 45% (29 föräldrar) uppger att informationen varit *otillräcklig*.

Uppföljningsfrågan om information handlar om hur ofta föräldrarna varit inbjudna till informationstillfällen. Sju föräldrar uppger att de *ofta eller rätt ofta* blivit inbjudna medan 31 uppger att de *sällan eller endast vid enstaka tillfällen* blivit inbjudna till informationstillfällen. Totalt 16 föräldrar uppger att de inte kan uttala sig.

Sammantaget visar svaren på den här frågan att hälften av föräldrarna inte upplever sig speciellt välinformerade när det gäller den åldersintegrerade i undervisningen.

Skriftliga kommentarer: De flesta kommentarer vittnar om att informationen upplevs som bristfällig. En förälder skriver t.ex. "Efter så många år med denna typ av undervisning är det så självklart för lärarna att de kanske glömmer att det inte är lika självklart för föräldrarna. Det brukar vara en snabb presentation vid de annars också fakta späckade föräldramötena på hösten." Andra föräldrar ger uttryck för att det är mest åldersintegrering som organisation som tagits upp, inte arbetssättet. Informationen om åldersintegrering upplevs också av ett fåtal som att informationen främst tar fasta på positiva aspekter: "Känns som om skolan propagerat hårt för detta".

KÄNNETECKNANDE FÖR ÅLDERSINTEGRERING

I fråga fem fick föräldrarna beskriva med egna ord vad de uppfattar att är kännetecknande för åldersintegrering. Vidare fick de i delfråga 5a ange i vilka ämnen eleverna deltar i åldersintegrerad undervisning. I delfråga 5b fick föräldrarna beskriva vad de uppfattar som den största skillnaden mellan årskursbunden undervisning jämfört med åldersintegrerad.

Kännetecken Av beskrivningarna framgår att de allra flesta (33 av de 51 som svarat på delfrågan) beskriver organisationen med barn i olika åldrar som kännetecknande neutrala ordalag, t.ex.:

Att barn i olika åldrar undervisas tillsammans.

Barn i olika ålder tillsammans i klasserna. Samma lärare lär samtidigt barn i olika ålder.

Flera årsgrupper eller åldersklasser undervisas samtidigt i samma utrymme. De kan dock ha olika uppgifter enligt åldern.

Flera olika skolklasser (1, 2, 3or) har gemensamma lektioner.

Elever från 1-3 och 4-6 i samma klassrum.

Arbetar dels ihop, dels åldersvis.

Barnen är inte jämnåriga och de går framåt individuellt.

Tio föräldrar (av de 51 som besvarat delfrågan) ger beskrivningar som visar en positiv inställning till åldersintegrering, t.ex.:

Tanken är att elever ska utvecklas i egen takt och inte jämföras med sin jämnåriga grupp. Genom att blanda åldrar får eleverna större socialt nätverk och fler möjligheter att utvecklas socialt. Eleverna utvecklar tolerans.

Lärande som anpassas till varje individ. Mera elevanpassat. Eleven får arbeta mer utgående från sina egna förutsättningar. Bra social träning, ansvar, hänsyn, etc.

Mer samarbete både mellan elever och lärare. Mer hänsyn/respekt/ansvar för andra barn och saker (ting). Ett mer socialt "nätverk". Ett mer självständigt arbete (tidigare).

Flexibel undervisning som möjliggör för eleverna att få utvecklas och lära i sin egen takt på ett varierat sätt och där svaga elever inte mistar alla sina kamrater om de tvingas gå om klass och där starka elever inte behöver vänta in övriga, utan lusten att lära stimuleras.

Lika många (10 stycken) ger beskrivningar som visar på en negativ uppfattning av åldersintegrering, t.ex.;

Duktiga barn går det bättre för. Mindre duktiga försvinner. Tillhörigheten försvinner, barn i andra kommuner går i klass 1, mitt barn säger äppelgården. Svårt som förälder att känna 'ordning och reda'.

Tanken är att barnen ska få lära i sin egen takt, utan att känna sig "före" eller "efter". Systemet ställer stora krav på lärare, min uppfattning är att man inte räcker till när barnen är på olika nivå. De barn som har lätt för sig, får hjälpa dem som har svårare.

Att barn i olika åldrar jobbar i samma klassrum, mycket eget arbete, lite rörigt. Ettor får för lite uppmärksamhet och hjälp, drunknar i mängden. Får äldre elevers olater onödigt tidigt.

Jag tycker att det märks, speciellt nu när barnet går i fyran. T.ex. hembygd, religion är det för långa prov att läsa till men kanske är lagom långt för en sexa. Att det inte finns skolböcker utan att barnen ska klistra in kopior i häften i vissa ämnen.

Vilka ämnen är åldersintegrerade I fråga 5a fick föräldrarna ange vilka ämnen de uppfattar att bedrivs i form av åldersintegrering. Flertalet har besvarat frågan. Svaren antyder att detta är en fråga som ett flertal föräldrar uppenbarligen inte har insyn i; svaren varierar och en del vet inte alls vilka ämnen som berörs. Föräldrarnas svar på den här frågan antyder att informationen kring frågor om åldersintegrering är otydlig eller otillräcklig.

Skillnad åldershomogen – åldersintegrerad undervisning I fråga 5b ombads föräldrarna att beskriva den största skillnaden med åldershomogen undervisning jämfört med åldersintegrerad undervisning. De flesta av de föräldrar som besvarat delfrågan (22 av 34) ger uttryck för en oro för att barnen i åldersintegrerade klasser inte får den hjälp de behöver, att innehållet inte är anpassat till barnets ålder eller att det är för stökigt. Exempel på kommentarer:

Mitt barn upplever att lektionerna är lugnare och det är mindre prat när det är årskursbundet.

Att det är "rätt nivå" dvs. att det är rätt årskurs. Om man jämför med OÄ så kan t.ex. en fyra vara tvungen att läsa en 6 årskurs. I vårt fall läser vår son som nu börjar fyran årskursen för åk 5.

I åldersbunden undervisning kan alla lika mycket.

Läraren kan koncentrera sig på att lära alla elever samtidigt. Inte lika stökigt i klassen. Svårt t.ex. när en del elever har diktamen och andra jobbar själva i böckerna. Att leta efter böcker, pennor osv. orsakar ljud och stör de som ska lyssna på läraren.

De föräldrar som inte uttrycker oro (6 st) lyfter istället olika fördelar med åldersintegrering, t.ex:

Att i åldersintegrerad undervisning har hon möjlighet att lära sig saker som undervisas till de äldre barnen.

I den åldersintegrerade undervisningen är man mer kreativ och flexibel. Den årskursbundna är stelare.

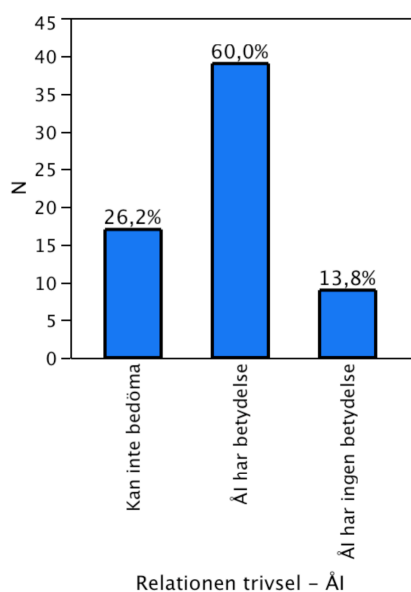
Barnet kan få hjälp av någon äldre och lär sig nya saker av äldre barn.

En förälder anser att det inte är bra att eleverna ibland är i åldersintegrerad klass och ibland åldershomogen.

Just nu splittras klassen och sätts ihop med andra elever från andra klasser i samma årskurs, exempel i matematik, vilket leder till onödigt splittrade grupper. Allt eller inget är bättre.

Sex uppger att de inte kan uttala sig eller att de inte kan se några egentliga skillnader.

TRIVSEL OCH SKOLPRESTATIONER

Fråga 6 - Trivsel och sambandet med åldersintegrering

Denna fråga har besvarats av alla föräldrar utom en och de flesta (59 stycken = 92%) uppger att barnen trivs *mycket bra* eller *ganska bra* i sin åldersintegrerade grupp. Endast 5 uppger att barnen *inte trivs bra* eller *dåligt*.

Föräldrarna fick också uppskatta i vilken utsträckning de tror att barnens trivsel hänger samman med den åldersintegrerade undervisningen. Drygt en fjärdedel (17 st = 26%) tyckte att det var svårt att bedöma ett sådant samband. Den största andelen föräldrar (39 st = 60%) uppger att de tror att åldersintegreringen har *stor eller rätt stor* betydelse för elevernas trivsel. Nio föräldrar (14%) har markerat att åldersintegreringen *inte har någon betydelse* för barnens trivsel.

Skriftliga kommentarer: Knappt hälften av föräldrarna har kompletterat frågan om trivsel med skriftliga

kommentarer. Fyra föräldrar svarar att de inte kan uttala sig och en förälder skriver att "Lärarnas oförmåga att ge rätt utmaning åt barnen är det största problemet".

Ett antal föräldrar (13 st) skulle föredra åldershomogena klasser också i relation till elevernas trivsel, t.ex.:

Skulle trivas bättre med årsbunden klass. Trivs nog bra också som det är nu.

Barn 1 har bara två klasskompisar från samma årskull!

Dagisgruppen (6-7 år) splittras i olika klasser, medför att de mister sina bästa kompisar som går i annan klass.

Jag har inte upplevt att vårt barn haft problem med detta men hon är ju ofta med sin åldersklass ändå och jag tror att det skulle vara bättre med renodlade klasser eller max två åldersklasser men det är stor skillnad på en fyra jämfört med en sexa.

Sju föräldrar skriver att barnen trivs bra i åldersintegrerad undervisning, t.ex.:

Eftersom vårt barn är van och gärna umgås med äldre så funkar det bra socialt.

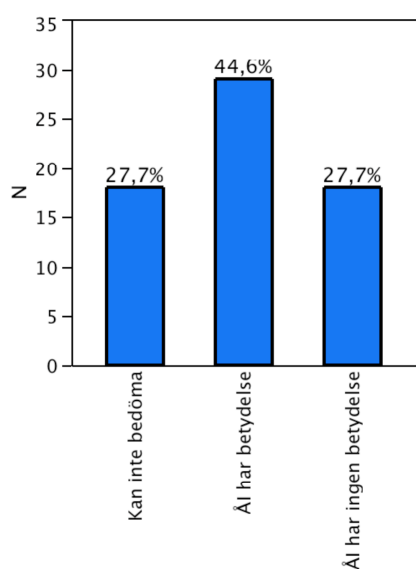
Mitt barn säger att det är roligt när man är i åldersintegrerad grupp. Han vill inte ha det på annat sätt. Kul med nya klasskamrater varje år.

Hon säger att det är mycket roligare på timmar med åldersintegrerad klass.

Nästan lika många föräldrar (6 st) skriver att huruvida barnen trivs i skolan eller inte har inget samband med undervisningens organisation, t.ex.:

Spelar nog inte så stor roll, hon gillar skolan och har lätt för att få kompisar. Det är mera inläringen som påverkas.

Trivseln går upp-och-ner i perioder. Mest beror det på problem med kompisar. Någon enstaka gång p.g.a. att det är stökigt på timmarna. Sedan ändrar problemen en del för varje år. I klass ett var det jobbigast, sedan i tvåan en annan nivå på problem och nu i trean känns det som ambitionen att lära sig blivit större och de yngre i klassrummet kan vara störande.

Relationen skolprestationer – Ål

Fråga 7 - Skolprestationer och sambandet med åldersintegrerad undervisning

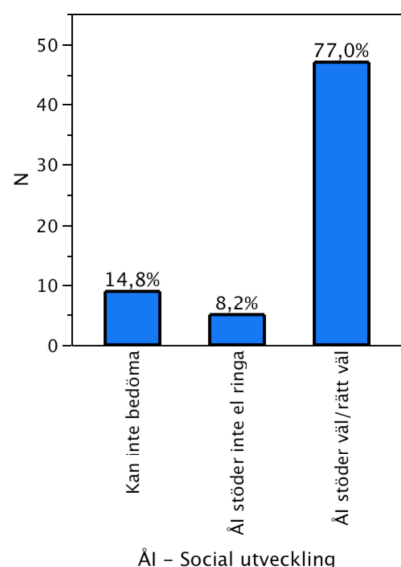
Alla 64 föräldrar (100%) svarar att barnen klarar av skolarbetet *mycket bra* eller *bra*.

På följdfrågan där föräldrarna fick uppskatta i vilken utsträckning det uppfattar att barnens förmåga att klara av skolarbetet hänger samman med åldersintegrering eller ej. Knappt hälften (29 st = 45%) av alla 64 föräldrar tror att åldersintegrering har betydelse för barnens förmåga att klara skolarbetet. Drygt en fjärde del (18 st) svarar att åldersintegrering *inte har någon betydelse*. Lika stor andel (18 st) svarar att de inte kan bedöma huruvida åldersintegrering har någon betydelse för hur barnen klarar skolarbetet eller ej.

Skriftliga kommentarer: På denna fråga har 26 föräldrar gett skriftliga kommentarer. Dessa kommentarer är av rätt olika karaktär. Några handlar om att det snarare hänger samman med läraren eller huruvida eleven har svårigheter eller ej. Andra kommentarer visar att barnen får klara sig själva eller att föräldrarna får hjälpa till mycket hemma. En förälder skriver bland annat att yngre kan lära sig av äldre. Fyra föräldrar kommenterar stökighet som problematisk.

LÄROPLANENS MÅL

I fråga 8 ombads föräldrarna ta ställning till i vilken utsträckning de upplever att åldersintegrerad undervisning stöder målen att *eleverna utvecklar självständighet, ansvar och samarbetsförmåga*. I relation till dessa mål innehåller enkäten åtta delfrågor. Samtliga delfrågor har besvarats av 61 föräldrar, dvs. fyra föräldrar har inte besvarat dessa frågor.

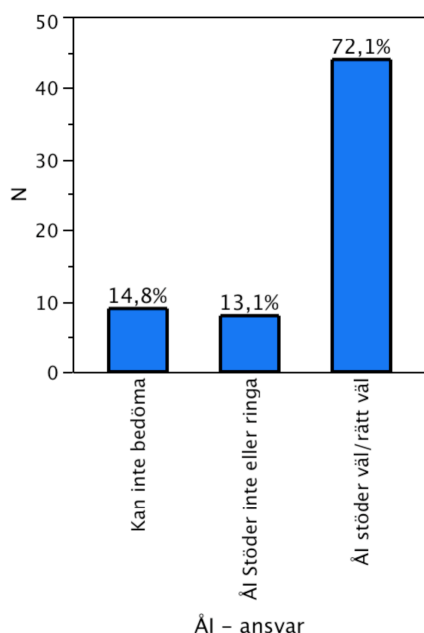

Social utveckling

Sammanlagt 61 föräldrar har besvarat frågan om i vilken utsträckning åldersintegrering stöder att barnen utvecklas socialt. Av dessa svarar de allra flesta (77% = 47st) att åldersintegrering *mycket väl* eller *rätt väl* stöder barnens sociala utveckling.

Fem föräldrar svarar att åldersintegrering *inte speciellt väl* eller *inte alls* stöder den sociala utvecklingen.

Nio föräldrar har svarat att de inte kan uttala sig om detta.

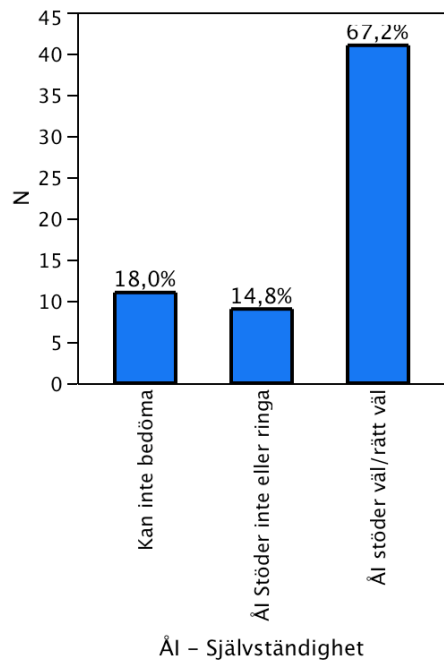

Lära sig ta ansvar

Svarsfördelningen för denna delfråga är ungefär lika som för den föregående delfrågan. Det är dock något färre föräldrar (72% = 44 st) som valt något av de positiva svarsalternativen.

Åtta (13%) föräldrar har svarat att åldersintegrering *inte speciellt väl* eller *inte alls* stöder att barnen lär sig att ta ansvar.

Nio (15%) föräldrar har svarat att de inte kan uttala sig om detta.

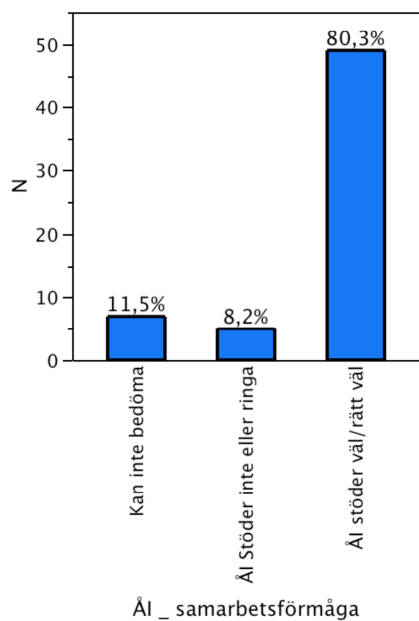

Bli självständig

Även för den tredje delfrågan är det samma svarsmönster med en majoritet av föräldrarna (41 stycken, 67%) som genom att markera något av de positiva svarsalternativen svarar att de uppfattar att åldersintegrerad undervisning stöder barnen i deras utveckling mot självständighet.

Nio föräldrar uppger att åldersintegrering inte stöder barnens utveckling mot självständighet (15%).

Elva av föräldrarna (18%) svarar att de inte kan uttala sig om detta.

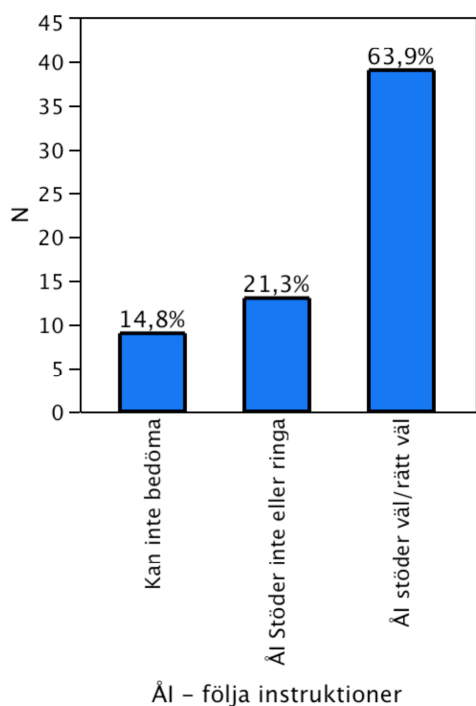

Utvecklar förmåga att samarbeta

Även om det är samma svarsmönster som föregående delfrågor är andelen föräldrar som uppger att åldersintegrering *mycket väl* eller *rätt väl* hjälper barnen att utveckla förmåga att samarbeta med andra högre. Andelen som markerat något av de positiva svarsalternativen är 80% (49 st).

Fem föräldrar (8%) svarar att åldersintegrering *inte alls* eller *inte speciellt väl* stöder utvecklingen av samarbetsförmåga hos barnen.

Sju föräldrar uppger att de inte kan uttala sig om detta.

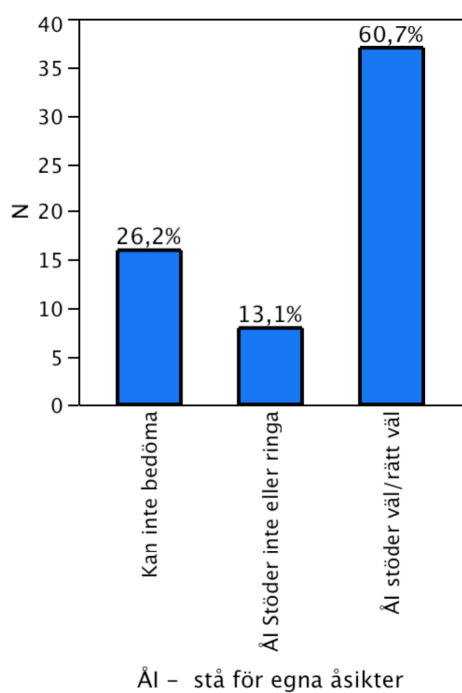

Lär sig följa instruktioner

I den femte delfrågan är det också en majoritet (64% = 39 st) av föräldrarna som valt något av de positiva svaren.

Andelen föräldrar som valt något av de negativa svarsalternativen är något högre jämfört med föregående delfrågor, dvs 21% (13 st).

Nio (15%) föräldrar uppger att de inte kan uttala sig huruvida åldersintegrerad undervisning har betydelse för om barnen lär sig följa instruktioner eller inte.

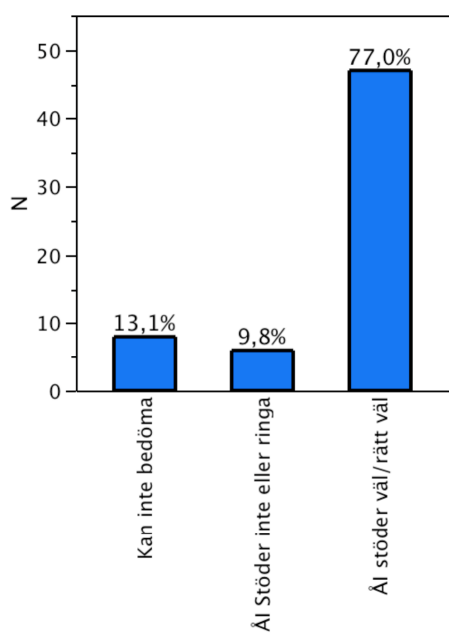

Lär sig uttrycka och stå för sina åsikter

Även om en majoritet av föräldrarna (61% = 37 st) svarar att åldersintegrering *mycket väl eller rätt väl* stöder barnen i att lära sig uttrycka och stå för sina åsikter så är andelen lägst för samtliga delfrågor relaterade till målen i läroplanen.

Andelen som markerat något av de negativa svaren är dock inte högre (13% = 8 st) jämfört med de andra delfrågorna.

Däremot är andelen föräldrar som svarar att de inte kan uttala om detta sig relativt sett hög (26% = 16 st).

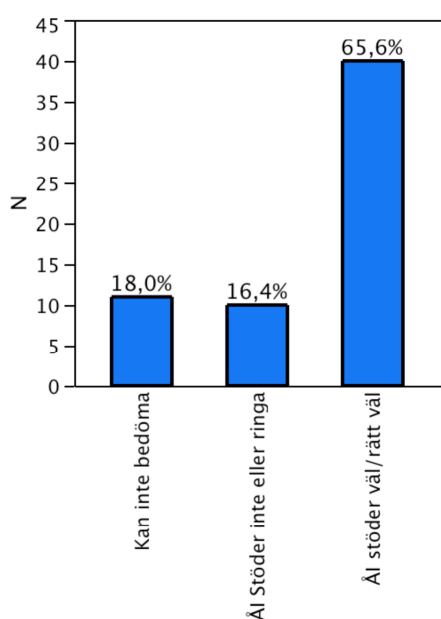

Äl - hänsyn och respekt

Lär sig visa hänsyn och respekt för andra

Föräldrarna har svarat på denna fråga på i stort samma sätt som de besvarade delfrågan om samarbete. Majoriteten av föräldrarna 47 st (77%) svarar att åldersintegrerad undervisning *mycket väl eller rätt väl* stöder att barnen lär sig visa hänsyn och respekt för andra.

Sex förädrar anser inte att åldersintegrering stöder detta och åtta kan inte uttala sig om detta.

Äl - Planera o arbeta självständigt

Lär sig planera och arbeta självständigt

I denna delfråga svarar föräldrarna nästan på samma sätt som för delfrågan som handlade om åldersintegrering stöder barnens utveckling mot självständighet.

Andelen förädrar som svarar att åldersintegrering *mycket väl* eller *rätt väl* stöder att barnen lär sig planera och arbeta självständigt utgörs av 66% (40 st).

Nästan lika många, 10 respektive 11, förädrar säger att åldersintegrering inte stöder detta eller att de inte kan uttala sig.

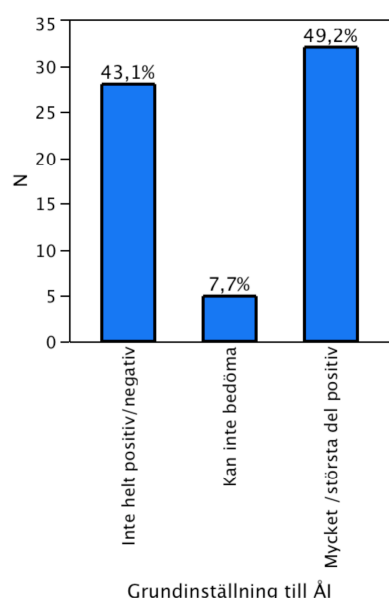
Sammantaget svarar en klar majoritet av föräldrarna att åldersintegrering *mycket väl* eller *rätt väl* stöder olika övergripande mål som anges i läroplanen. För de flesta delfrågor är det flera förädrar som upplever att det är svårt att uttala sig i denna fråga jämfört med de som inte tycker att åldersintegrering kan stöda barnens utveckling.

Skriftliga kommentarer: Totalt 26 förädrar har skrivit kommentarer på denna fråga. Hälften av dem förklarar att barnens utveckling inte är beroende av undervisningens organisation. Fyra ger uttryck för att åldersintegrering har positiv inverkan på barnens sociala utveckling

och/eller förmågan att ta ansvar. Några föräldrar skriver att systemet är krävande för föräldrar eller lärare. Två svarar att de inte kan bedöma huruvida undervisningens organisation har betydelse i dessa frågor.

GRUNDINSTÄLLNING TILL ÅLDERSINTEGRERING

I fråga nio fick föräldrarna ange vilken grundinställning de har till åldersintegrerad undervisning. Svaren har i den statistiska bearbetningen grupperats så att de två positiva svarsalternativen – *jag är mycket positivt inställd till åldersintegrerad undervisning och jag är till största delen positivt inställd till åldersintegrerad undervisning* – räknats samman. På motsvarande sätt har de två negativa svarsalternativen – *jag är inte helt positivt inställd till åldersintegrerad undervisning och jag är negativt inställd till åldersintegrerad undervisning* – räknats samman. Den tredje gruppen av svar anger att föräldrarna vet för lite för att kunna uttala sig.

Alla föräldrar har besvarat denna fråga och av stapeldiagrammet till vänster framgår det att i denna fråga är det en mycket jämnare fördelning mellan positiva och negativa svar jämfört med de tidigare redovisade frågorna om man bortser från frågan om information. Ser man till båda dessa frågor så svarar föräldrarna i princip likartat.

Det är en liten majoritet av föräldrarna som svarar att de är mycket eller till största delen positiva till åldersintegrerad undervisning. De som svarar så är 32 stycken (49%). De som svarar att de är negativa till åldersintegrering utgörs av 28 föräldrar (43%).

Fem föräldrar svarar att de inte kan uttala sig.

Skriftliga kommentarer: I relation till denna fråga har 35 föräldrar skrivit kommentarer. De flesta kommentarer innehåller en förklaring till huruvida föräldrarna svarat att de är mer eller mindre positiva eller mer eller mindre negativa i sin grundinställning. Nedan ges exempel på kommentarer till en positiv grundhållning (14 av 35):

Det är bra för att barn lär sig lätt för de kan lära sig också övre klassens saker. Samtidigt kan äldre barn som inte har så lätt för sig göra lägre klassens övningar. Fast det är bara vad jag inbillar mig, jag vet inte riktigt.

Jag är positivt inställd eftersom det i vårt barns fall inte varit några problem. Vet ej hur ett annat system skulle påverka saken. Är övertygad om att för stora klasser är negativt och att kunna behålla samma lärare är av betydelse. Upplever lärarbyten som ett stort orosmoment.

Barnets position/roll "i gruppen" ändras från år till år och barnet får utvecklas i de olika rollerna. I årskursbundna klasser blir barnets position oftast "permanent" (t.ex. minst, störst, pratigast, tystast, dominerande eller hackkyckling osv.)

Det är en kreativ arbetsform om man får det att fungera, vilket kan bero på lärarens inställning och grupstorlek.

Nedan ges exempel på de kommentarer som 10 av de 35 föräldrar gett som skrivit kommentarer och som visar på en negativ grundinställning:

Jag tror att klassammanhållningen blir sämre. Det byts barn i gruppen varje år, man får inte samma känsla av samhörighet med de andra i samma åldersgrupp. Tidigare följdes man åt samma personer ända till högstadiet. Det är för få i samma åldersgrupp i varje klass.

Mycket negativ!!!! På grund av oordning och splittrade grupper.

Är så beroende av lärarens inställning och kunskap om systemet. Finns för lite resurser just nu, och jag tycker det är fel att de äldre barnen ska ägna sin egen tid åt att hjälpa de yngre för att läraren inte hinna.

Tycker att det verkar stressigare för både barn och lärare och att det tar längre tid för barnet att lära sig eftersom det är "stökigare".

Av övriga skriftliga kommentarer kan man utläsa en mera neutral hållning eller att detta är en fråga som föräldrar inte ska ta ställning till, dvs. att det är lärarna som ska avgöra hur de arbetar. En del är mera bekymrade för stora klasser eller att eleverna inte har läromedel.

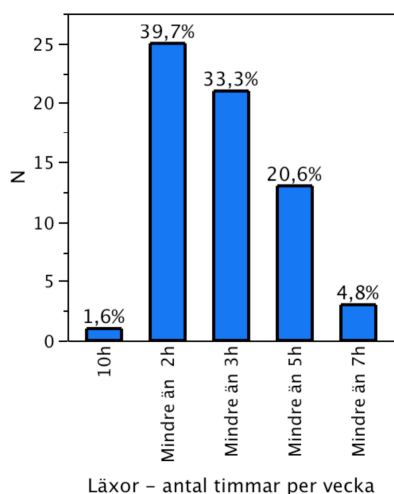
En intressant typ av kommentar är den som ges av tre föräldrar och som handlar om att de hade en negativ inställning innan barnet började skolan men som helt eller delvis har ändrat inställning:

Jag hörde inte så mycket positivt om det före barnet började skolan från andra föräldrar, sedan byggde man en egen uppfattning som är ganska neutral, kanske lite positiv i vissa fall.

Jag var mycket skeptisk för systemet innan barn 1 började. Men sedan upptäckte jag att det fungerade mycket bra. Och det beroende av lärare som trivdes med åldersintegrering och samarbetade bra.

TVå föräldrar skriver att de inte kan uttala sig.

LÄXOR

Denna fråga ställdes mot den bakgrunden att en stor del av föräldrarna i den tidigare utvärderingen (1997) av åldersintegrerad undervisning i Lemlands grundskola upplevde läxorna som en stor belastning. Mängden läxor sågs som en orsak till en negativ inställning till åldersintegreringen.

Av stapeldiagrammet kan utläsas att den största andelen, 41% eller 26 av föräldrarna svarar att de lägger ner mindre än två timmar per vecka på barnens läxor.

Totalt använder 75% av föräldrarna (47 st) mindre än 3h timmar per vecka för barnens läxor.

De föräldrar som lägger ner mera än 3 h (3-7h/vecka) på barnens läxor är 16 stycken (27%).

SLUTSATSER OCH JÄMFÖRELSER

Resultatet från denna utvärdering ger två bilder: en bild som säger att föräldrarna är mycket nöjda med skolan. Barnen trivs bra och klarar sig bra. De flesta av föräldrarna upplever att den åldersintegrerade undervisningen mycket väl eller rätt väl stöder utvecklingen av de centrala förmågor som anges i läroplanen. Vidare förefaller det som en stor del av föräldrarna upplever att de inte behöver lägga ner speciellt mycket tid på barnens läxor.

Alla dessa svar antyder en mycket positiv inställning till skolan. Men denna bild motsvarar inte den andra bilden som handlar om hur föräldrarna *förhåller* sig till åldersintegrering. Utgående från hur föräldrarna svarat om trivsel, skolprestationer och läroplanens måluppfyllelse så kunde man förvänta sig att över 60-65% eller mera av föräldrarna skulle ange en positiv grundinställning till åldersintegrerad undervisning. Istället är det en knapp majoritet (49%) av föräldrarna som har en positiv grundinställning.

Att nästan hälften av föräldrarna (44%) uppger att de har en delvis eller mycket negativ inställning till åldersintegrering kan således inte hänföras till att barnen inte trivs i skolan eller att de klarar skolarbetet dåligt. Inte heller kan föräldrarnas negativa inställning förklaras med att de upplever att viktiga mål i läroplanen inte stöds av åldersintegrerad undervisning.

Den fråga man med ett sådant resultat måste ställa sig är: Vad är det som gör att nästan hälften av föräldrarna har en negativ inställning till åldersintegrering? Av denna föräldraenkät kan vi se två skäl till denna inställning. Det ena skälet kan kopplas samman med föräldrarnas upplevelse av att informationen om åldersintegrering har varit otillräcklig. Andelen föräldrar (45%) som svarar att informationen varit otillräcklig motsvaras nästan helt av den andel som uppger att de har en negativ inställning till åldersintegrering.

Den andel föräldrar som uppger att de sällan varit inbjudna till informationstillfällen är också hög (48%).

Det kan således vara så att föräldrar som har en negativ inställning är – eller känner sig – oinformerade om hur skolan arbetar med åldersintegrering, vad åldersintegrering kan innebära och vilka för- och nackdelar lärarna upplever med organisationsformen. Om man har – eller upplever att man har – otillräcklig information kan man låta sig påverkas av andras åsikter.

Det andra skälet till en till synes omotiverat hög andel föräldrar med en negativ inställning till åldersintegrering visar att flera av dem som har en negativ grundinställning tycker att åldersintegrering bl.a. medför stökiga klasser, att innehållet blir på fel nivå och att barnen inte hinner bygga sociala relationer. Vidare kan man utläsa en oro över att äldre elever får fungera som hjälplärare till yngre barn.

Ytterligare en aspekt som måste tas med i analysen av föräldrarnas inställning till åldersintegrering är den förhållandevis låga svarsfrekvensen (62%). Vi har inte underlag för att göra en bedömning av vilka föräldrar det är som valt att inte besvara enkäten. Däremot vet vi från andra studier av liknande slag att de som låter bli att svara vanligen inte har speciellt starka känslor i frågan eller upplever att frågan inte berör dem. Åldersintegreringen i Lemlands grundskola väcker uppenbarligen starka känslor (positiva eller negativa) bland en del av föräldrarna – men inte alla.

DEL 2 – LÄRARENKÄTEN

BAKGRUNDSFRÅGOR

Tio lärare har besvarat enkäten, av dem är åtta klasslärare, en är timlärare och en är speciallärare. För lärarnas del bestod enkätfrågorna främst av öppna frågor (se bilaga 2). De flesta av de lärare som besvarat frågorna har gett mycket utförliga svar.

Två av lärarna var med när skolan startade med åldersintegrering. De övriga åtta har således anställts då åldersintegreringen redan var införd. Av de åtta som börjat senare är det tre som uppger att åldersintegreringen inte hade någon betydelse för att de sökte jobbet. Fem ger uttryck för att skolans organisationsform framstod som attraktiv.

På frågan om *vad den interna kompetensutvecklingen i relation till åldersintegrering har bestått av* framträder en splittrad bild. Av de 10 som svarat är det fem som uppger att de deltagit i en fortbildningskurs och studiebesök. Två har deltagit i diskussionskvällar och två svarar att de inte har deltagit i någon kompetensutveckling. En har inte besvarat frågan. På frågan om *fortbildning* svarar 8 av 10 att de deltagit i kortare eller längre fortbildningstillfällen. Två lärare uppger att de inte har deltagit i någon fortbildning. Hälften av lärarna uppger att skolan erbjuder kompetensutveckling. Nästan alla har dock någon fortbildning relaterad till åldersintegrerad undervisning som kan antas fungera som stöd för arbetet med åldersintegrering.

Lärarna ger en i princip samstämd beskrivning på frågan om vad de uppfattar som kännetecknande för åldersintegrering: det handlar framför allt om ett individualiserat arbetssätt i form av enskilt arbete/eget arbete. Detta arbetssätt uppfattar lärarna att gör det möjligt för eleverna att arbeta utifrån egen nivå och i egen takt. Flertalet lärare lyfter även det sociala samspelet mellan eleverna. Två lärare beskriver att de i relation till den åldersintegrerade undervisning också använder tematiskt/ämnesintegrerat arbetssätt.

I en följdfråga fick de lärare som arbetat åldersintegrerat ge en beskrivning av hur de lagt upp arbetet. De åtta klasslärarna har besvarat denna fråga. Flera av lärarna svarar att frågan är svår att besvara då det är rätt få lektioner som är åldersintegrerade. Två ger klart uttryck för att de inom ramen för åldersintegrering arbetar åldersbundet genom att eleverna följer läromedel för respektive skolämne. Många av lärarna ger uttryck för att åldersintegrering ställer krav på att man som lärare producerar eget material då det inte finns läromedel anpassat för åldersintegrerad undervisning. En lärare beskriver ett tematiskt och ämnesintegrerat arbetssätt som inte enbart domineras av eget arbete utan även omfattar grupparbeten och dramatiseringar. Två av lärarna skriver att de troligen skulle arbeta på samma sätt även i en åldershomogen klass.

ANALYS AV LÄRARNAS INSTÄLLNING TILL ÅLDERSINTEGRERING

På grund av att det endast är tio lärare som besvarat frågorna är det inte meningsfullt att göra statistiska sammanställningar. Vi har också avstått vi att redovisa svar som kan peka ut enskilda lärare. Istället har vi valt att sammanställa resultatet i form av tre teman som beskriver huvuddragen i lärarnas uppfattningar om undervisningens organisation.

Frågan om hur de *önskar att undervisningen organiseras* har besvarats av nio lärare. En av dessa nio vill behålla nuvarande organisation. Fem föreslår istället att åldersintegreringen ska omfatta åk 1-2, 3-4 och 5-6. En av dessa fem lärare vill helst ha helt åldershomogena klasser men vill ha kvar möjligheten till arbetslag (minst två samarbetande lärare) och ser därmed behov av någon form av åldersintegrering. Alla lärare utom en lyfter arbetslagen som något viktigt och något som behöver bevaras under alla omständigheter. Ytterligare två lärare vill helt återgå till åldershomogena grupper. Sammantaget är det en majoritet av lärarna som vill att någon form av åldersintegrering ska fortsätta men flera föreslår att spännvidden bör minskas från 1-3 och 4-6 till 1-2, 3-4 och 5-6.

De två som var med när åldersintegreringen infördes har svarat att de då var positiva till åldersintegrering. Av de lärare som börjat senare kan vi utläsa att fem (av åtta) var positivt inställda när de sökte tjänst vid skolan.

Tre teman kan urskiljas ur lärarenkäten

1. *Arbetslag och små klasser.* Att behålla arbetslagen och ha små klasser framstår som överordnade frågan om åldersintegrering eller ej. Samplanering och övrigt gemensamt arbete i arbetslagen beskrivs av lärarna som både arbetsbesparande och stimulerande. Den faktor som uppfattas som avgörande för att kunna individualisera undervisningen är små klasser. Det är relation till frågan om arbetslag och små klasser flera av lärarna ser att någon form av åldersintegrering är nödvändig.
2. *Åldershomogent i praktiken.* Flera av lärarna ger uttryck för problem som kan relateras till att skolan varken har åldersintegrerad eller åldershomogen undervisning. Lärarnas beskrivningar ger en bild av att man, för att kunna hantera individualiseringen, inför åldershomogena grupper i allt fler ämnen. Detta används som ett argument för att slopa åldersintegreringen då det idag går åt mycket tid till att bryta upp de åldersintegrerade klasserna i syfte att skapa åldershomogena grupper. Vidare ger några lärare uttryck för att de vill ha ett system där de får arbeta mera sammanhållet med sin klass, oavsett om den är åldersintegrerad eller ej. Det är främst lärare från årskurserna 1-3 som ser åldersintegreringen som problematisk. Exempelvis anges att nybörjarundervisningen inte kan genomföras i en åldersintegrerad klass.
3. *Ämnesintegrering och tematiskt arbete.* Bland klasslärarna framträder en mera positiv inställning till åldersintegrering bland de lärare som har årskurserna 4-5. Här ges beskrivningar om hur de samplanerar och skapar gemensamma ämnesintegrerande projekt med varierande arbetsformer. Vidare skriver de att de använder eget arbete i mindre utsträckning. De beskriver åldersintegrering som en underlättande – men inte nödvändig – faktor och som något som skapar mera dynamik.

Samtliga lärare ger – mer eller mindre tydliga – beskrivningar som visar att de alla uppfattar att individualisering handlar om att anpassa undervisningen till den enskilda eleven. Lärarnas svar visar att de uppfattar att varje elev ska ges möjlighet att arbeta i sin takt på sin egen nivå. Den här föreställningen blir då dominerande för den undervisning lärarna försöker organisera och det är också i relation till detta som åldersintegrering framstår som svårhanterlig. Denna uppfattning är starkast hos de lärare som undervisar i de lägre årskurserna. Lärarna upplever att det ställs stora krav på dem, att de förväntas utarbeta uppgifter för barn i varierande skeden av sin kunskapsutveckling. Detta kan man sluta sig till eftersom lärarna uppger att de inte har hittat läromedel som utvecklats för åldersintegrering. Det är, som tidigare nämnts, främst de lärare som arbetar med de högre årskurserna som förefaller använda åldersintegreringen utan att ha behov av att arbeta med varje årskurs för sig.

Vidare har de flesta lärarna en tydlig uppfattning om att åldersintegrering ger stora fördelar när det gäller att träna barnen socialt. En lärare skriver att barnen förefaller att välja jämnåriga kamrater oavsett åldersintegreringen.

DEL 3 – ÅLDERSINTEGRERING ELLER EJ

FÖRÄLDRAENKÄTEN 1997²

Den enkätstudie som genomfördes bland föräldrarna 1997 innehöll delvis samma eller likartade frågor som dem som har redovisats ovan. Som tidigare nämnts så var svarsandelen 1997 i princip 100%. Jämfört med den rätt låga svarsandel som enkätstudien från 2008 är de jämförelser som presenteras nedan lite osäkra. Detta betyder att vi endast kan ange tendenser till förändringar i uppfattningar över tid.

Andelen som 1997 var negativt inställda respektive positivt inställda är nästan identisk med fördelningen i 2008 års studie. Även 1997 var det en svag majoritet av föräldrarna som var positiva (51%) jämfört med dem som uppgav en negativ inställning (44%). Andelen som svarade både och var 5%.

Ser man till frågorna om trivsel och skolprestationer finns en tendens till att föräldrarna i 2008 års undersökning har större förtroende för skolan jämfört med 1997 års undersökning. De som då svarade att barnen trivs rätt bra eller mycket bra var 81,5% och 18,5% uppgav att barnen inte trivdes så bra eller dåligt. Motsvarande siffror i årets studie var som tidigare nämnts 92% och 8%. Samma mönster gäller för frågan om barnens skolprestationer. 1997 var andelen positiva svar 90% jämfört med 100% i årets undersökning.

Detta ger en bild av att de föräldrar som har barn i Lemlands grundskola när det gäller uppfattningen om hur barnen trivs och klarar skolarbete är mera positivt inställda jämfört med undersökningen 1997.

LÄRARENKÄTEN 1997

När utvärderingen 1997 genomfördes så var lärarnas inställning till åldersintegrering positiv och nästan alla svarade att de kände sig väl förberedda inför införandet av åldersintegreringen. Faktorer som i utvärderingen 2008 framställs som problematiska att genomföra i en åldersintegrerad undervisning framställdes vid införandet av åldersintegreringen 1995 som svåra att realisera i en åldershomogen klass. Exempelvis beskrev lärarna att det är svårt att individualisera undervisningen i en åldershomogen klass ”man hinner inte som lärare. Alla elever ska göra samma sak, hinna lika långt” (Eriksson & Lindberg 1997 sid. 23). Även i utvärderingen från 1997 lyfte lärarna den sociala träningen som betydligt lättare att genomföra i åldersintegrering jämfört med åldershomogen undervisning.

² 1995 infördes åldersintegrerad undervisning i Lemlands grundskola. När utvärderingen genomfördes 1997 var alla årskurser förutom årskurs 6 inarbetade i systemet. Utvärderingen från 1997 finns rapporterad i skriften: Eriksson, I. & Lindberg, V. (1997). Åldersintegrerad undervisning i Lemlands kommun. Living V&I Ab.

Det bästa med åldersintegrering beskrevs 1997 som möjligheten att endast ta emot några få nybörjare till klassen. Vidare uppgavs att individualiseringen upplevdes fungera bra även om arbetssättet ställde ökade krav på lärarens arbetsinsats (främst att producera material).

De problem som lärarna lyfte 1997 var att många föräldrar var negativt inställda och att lokalerna var dåligt anpassade till den nya organisationen.

Även i utvärderingen från 1997 sammanblandade lärarna åldersintegrering med individualiserande arbetsformer som eget arbete.

DISKUSSION

Utifrån resultatet från föräldraenkäten finns det inte något sakskäl för att slopa den åldersintegrerade undervisningen. Däremot finns det tydliga belegg för att skolan behöver föra en kontinuerlig information och diskussion med föräldrarna om de valda arbetssätten. Med en större upplevelse av delaktighet och insikt i skolarbetet borde den oro som den negativa attityden till åldersintegrering som finns kunna minska betydligt. Inte heller kan vi klart säga att det finns skäl att slopa åldersintegrering på basen av lärarnas synpunkter. Däremot kan vi på basen av lärarenkäten se att ett flertal lärare skulle vilja ha en åldersintegrering som endast omfattar två årskurser.

En fråga som uppstår vid läsning av lärarenkäterna är huruvida det alls är rimligt att tala om åldersintegrering i Lemlands grundskola. Detta kan kanske vara möjligt i relation till de senare årskurserna men knappast i relation till de lägre årskurserna. Det är mera relevant att tala om åldersblandad klass – detta motiveras av att de olika årskurserna i hög utsträckning hålls isär när det gäller elevers arbete med uppgifter och lärarnas genomgångar. De beskrivningar som lärarna från de senare årskurserna ger om hur de organiserar undervisningen i orienteringsämnen är rimligare att förstå som åldersintegrerad undervisning.

Både utifrån föräldraenkäten, med en något övervägande positiv inställning till åldersintegrering, och lärarnas mera kritiska hållning kan vi se att det vore bra om skolan skapar förutsättningar för ett fortsatt utvecklingsarbete kring hur *åldersintegreringen* ska utnyttjas och användas för att dra nytta av det som kan ha positiva effekter på barnens trivsel och kunskapsutveckling. Det vi i undersökningen 1997 speciellt fokuserade var att åldersintegrering sammanblandades med eget arbete. Denna sammanblandning förefaller fortfarande dominera bland både lärare och föräldrar. Speciellt lärarna i de yngre årskurserna tycks i hög utsträckning förlita sig på arbetsformer som eget arbete. Precis som vi konstaterade 1997 bör man undvika att blanda samman frågan om individualisering i form av enskilt arbete (eget arbete) och åldersintegrering. Individualisering i form av enskilt arbete i egen takt *kan genomföras i vilken organisationsform som helst* och kan i vissa avseenden vara svårare att genomföra i en åldersblandad klass. När vi genomförde utvärderingen 1997 fanns det endast lite forskning om konsekvenserna av en långt driven individualiserad undervisning som bygger på arbetssätt som eget arbete. Idag är den forskningen betydligt mera omfattande och kritiken mot eget arbete är rätt omfattande.

Vidare bör beslutsfattarna vid ett beslut om skolans fortsatta pedagogiska organisation beakta två saker: A) ansvaret för det pedagogiska arbetet borde inte ses som en politisk fråga.

Lärarna borde tillskrivas det professionella ansvaret. B) om åldersintegreringen slopas bör man vara beredd på lika starka känslor från föräldrar (och ev. barn) som vid införandet.

Förändring kräver tid, utvecklingsatsningar och dialog. Att bryta upp ett system oavsett vilket det är tenderar alltid att upplevas som en försämring – speciellt av föräldrarna som vanligen inte är så involverade. En omorganisation borde planeras under minst ett läsår (ett halvår är för kort!) och strategier för hur omorganisationen ska göras ska vara tydligt kommunicerad till föräldrar.

En fråga som bör ställas är om inte lärarna borde få en möjlighet att, innan ett beslut fattas, först få möjligheter att pröva att utveckla undervisningen så att den i högre utsträckning kan förstås som åldersintegrerad. Därmed kanske många av de problem som lärarna nu lyft fram, och som idag hanteras genom att ha så åldershomogena grupper som möjligt inom ramen för en åldersintegrerad organisation, kan minimeras eller förhindras.

Bilaga 1 Föräldraenkäten

Bästa föräldrar

Inom Living V & I AB har vi, av skolnämnden i Lemland, fått i uppdrag att utvärdera den åldersintegrerade undervisningen. Alla föräldrars erfarenheter utgör en viktig bas för att denna utvärdering ska bli rättvisande.

Enkäten distribueras till samtliga familjer som har ett eller flera barn inskrivna i Lemlands grundskola (det äldsta barnet får enkäten med sig hem). Enkäten är tänkt att besvaras av båda föräldrar men för att förenkla skrivningarna har vi valt att skriva "du" i frågorna. Att alla föräldrar svarar är således av stor betydelse.

Frågorna gäller föräldrarnas uppfattningar av den åldersintegrerade undervisningen i skolan. I några av frågorna frågar vi efter uppfattningen bundet till varje enskilt barn (barn 1, barn 2 osv). I de flesta frågor är det dock en mera generell uppfattning om åldersintegrering som organisationsmodell som vi är intresserade av. Använd gärna utrymmet för kommentarer för ge en närmare förklaring/motivering till valda svarsalternativ. En del frågor är s.k. öppna frågor, dvs. de har inte några givna svarsalternativ.

Föräldrar som har angett till skolan att de har delad vårdnad kommer att få två enkäter – en till respektive hushåll. För att vi på Living sedan ska kunna para ihop dessa enkäter så är de kopierade på färgade papper (två enkäter = en färg). Denna färgkodning görs på skolan. På Living kommer vi inte att veta vilka familjer som får färgkodade enkäter och ingen utom vi inom företaget kommer att läsa enkäterna (se nedan under anonymitet).

Var vänlig och besvara frågorna så utförligt och uppriktigt som möjligt. Tag god tid på dig och svara med eftertanke. Vid behov kan även baksidan av enkäten användas.

Enkäten returneras i det bifogade och frankerade svarskuvertet senast den 30 september 2008.

För att kunna garantera Er anonymitet kommer enkäterna endast att läsas av oss inom Living och svaren kommer att sammanställas på sådant sätt att det inte framgår vem som har svarat vad.

För ytterligare frågor kontakta oss gärna per telefon 04573828682 eller per mail inger.eriksson@living.ax.

Inger Eriksson
Living V&I Ab

ÅLDERSINTEGRERAD UNDERVISNING I LEMLANDS GRUNDSKOLA

1. Hur många av dina barn deltar i den åldersintegrerade undervisningen?

- a) I gruppen årskurserna 1 - 3 går _____ st, barn
b) I gruppen årskurserna 4 - 6 går _____ st, barn

2. Erfarenheter av åldersintegrering?

a) Av mina barn har _____ st, tidigare gått i en annan skola där undervisningen var
 åldershomogen (traditionella årskuser)
 åldersintegrerad

b) Jag har även _____ st, barn i familjen som enbart gått i skola med traditionell åldershomogen klassindelning.

3. Vad visste du om åldersintegrering före ditt / dina barn började i Lemlands grundskola?

4. Information om åldersintegrering?

a) Hur har informationen från skolan **om åldersintegreringen** varit?

- Mycket bra Rätt bra Otillräcklig Vet ej

Kommentarer _____

b) Hur ofta har du som förälder varit inbjuden till information **om den åldersintegrerade undervisningen** i skolan?

- Ofta Rätt ofta Sällan Endast vid något enstaka tillfälle
 Jag kan inte uttala mig

Kommentarer _____

5. Beskriv med egna ord vad du uppfattar att är kännetecknande för åldersintegrering:

a) I vilka ämnen deltar ditt barn / dina barn i åldersintegrerad undervisning?

b) **Beskriv den största skillnaden** för ditt / dina barn i undervisningen i de ämnen som är årskursbundna jämfört med ämnen som är åldersintegrerade

Den största skillnaden är

Jag upplever **ingen skillnad** som beror på huruvida undervisningen är åldersintegrerad eller ej.

6. Trivsel

a) Hur trivs ditt barn / dina barn i sin åldersintegrerade grupp (gård/träd)?

<i>Barn 1</i>	<i>Barn 2</i>	<i>Barn 3</i>	<i>Barn 4</i>
☐ Mycket bra	☐ Mycket bra	☐ Mycket bra	☐ Mycket bra
☐ Ganska bra	☐ Ganska bra	☐ Ganska bra	☐ Ganska bra
☐ Inte så bra	☐ Inte så bra	☐ Inte så bra	☐ Inte så bra
☐ Dåligt	☐ Dåligt	☐ Dåligt	☐ Dåligt

b) I vilket avseende tror du att barnets / barnens trivsel hänger samman med åldersintegrerad undervisning?

- Det har stor betydelse
- Det har viss betydelse
- Det har ingen betydelse
- Jag kan inte bedöma det

Kommentarer

7. Skolarbete

a) Hur klarar ditt barn / dina barn av skolarbetet?

<i>Barn 1</i>	<i>Barn 2</i>	<i>Barn 3</i>	<i>Barn 4</i>
☐ Mycket bra	☐ Mycket bra	☐ Mycket bra	☐ Mycket bra
☐ Ganska bra	☐ Ganska bra	☐ Ganska bra	☐ Ganska bra
☐ Inte så bra	☐ Inte så bra	☐ Inte så bra	☐ Inte så bra
☐ Dåligt	☐ Dåligt	☐ Dåligt	☐ Dåligt

b) I vilket avseende tror du att barnets / barnens förmåga att klara skolarbetet hänger samman med huruvida undervisningen är åldersintegrerad?

- Det har stor betydelse
- Det har viss betydelse
- Det har ingen betydelse
- Jag kan inte bedöma det

Kommentarer _____

8. I läroplanen anges att barnen skall tränas till självständighet, ansvar och samarbetsförmåga. Hur väl stöder åldersintegrerad undervisning att ditt barn/dina barn:

	<i>mycket väl</i>	<i>rätt väl</i>	<i>inte speciellt</i>	<i>inte alls väl</i>	<i>jag kan inte uttala mig</i>
Utvecklas socialt	☐	☐	☐	☐	☐
Lär sig att ta ansvar	☐	☐	☐	☐	☐
Blir självständigt	☐	☐	☐	☐	☐
Utvecklar förmåga att samarbeta	☐	☐	☐	☐	☐
Lär sig följa instruktioner	☐	☐	☐	☐	☐
Lär sig uttrycka och stå för sina åsikter	☐	☐	☐	☐	☐
Lär sig visa hänsyn och respekt för andra	☐	☐	☐	☐	☐
Lär sig planera och arbeta självständigt	☐	☐	☐	☐	☐

Kommentarer _____

9. Vilken är din grundinställning till åldersintegrerad undervisning?

- Jag är mycket positivt inställd till åldersintegrerad undervisning
- Jag är till största delen positivt inställd till åldersintegrerad undervisning
- Jag är inte helt positivt inställd till åldersintegrerad undervisning
- Jag är negativt inställd till åldersintegrerad undervisning
- Jag vet för litet för att kunna uttala mig

Motivera gärna ditt svar _____

10. Läxor

a) Beräkna hur många timmar per vecka du som förälder hjälper barnet / barnen med skolarbetet.

- Tillsammans med barn 1 ägnar jag ca _____ timmar per vecka åt skolarbete
- Tillsammans med barn 2 ägnar jag ca _____ timmar per vecka åt skolarbete
- Tillsammans med barn 3 ägnar jag ca _____ timmar per vecka åt skolarbete
- Tillsammans med barn 4 ägnar jag ca _____ timmar per vecka åt skolarbete

Kommentarer _____

b) I vilka ämnen är det vanligast att barnet / barnen har läxor?

11. Det bästa med åldersintegreringen har varit... _____

12. Det sämsta med åldersintegreringen har varit... _____

13. Vad är speciellt viktigt att skolan / lärarna tänker på om skolnämnden fattar beslut om att **inte behålla** den åldersintegrerade undervisningen

14. Vad är speciellt viktigt att skolan / lärarna tänker på om skolnämnden fattar beslut om att **behålla** den åldersintegrerade undervisningen

15. Vad tror du blir den största skillnaden om organisationen med åldersintegrerad undervisning ändras?

16. Övriga kommentarer _____

Tack på förhand för din medverkan!

Bilaga 2 Lärarenkäten

Åldersintegrering ur ett lärarperspektiv

Bästa lärare

Vi inom Living V & I har av skolnämnden i Lemland fått i uppdrag att utvärdera lärarnas erfarenheter av systemet med åldersintegrerad undervisning.

Dina uppfattningar utgör således en viktig bas för utvärderingen. Utgångspunkten för enkät utgörs av de övergripande målsättningarna i läroplanen och utgående från aktuell forskning om åldersintegrering.

Var vänlig och besvara frågorna så utförligt och uppriktigt som möjligt. Ta god tid på dig. Använd gärna baksidan om du behöver mera utrymme. I slutet av enkäten finns ett utrymme för övriga kommentarer som du kan använda om du saknar någon fråga.

Den besvarade enkäten lägger du i ett kuvert som du försluter före du lämnar det till föreståndaren.

För att kunna garantera din anonymitet kommer enkäterna endast att läsas av oss inom Living och svaren kommer att sammanställas på sådant sätt att det inte framgår vem som har svarat vad.

För ytterligare frågor kontakta oss gärna per telefon **21 870 alt 0457 382 86 82**. Du kan även ställa frågor via e-post till inger.eriksson@living.ax.

Mariehamn, den 22 augusti 2008

Inger Eriksson

7. Åldersintegreringen infördes i Lemland med argument att man lättare skulle kunna realisera läroplanens mål. Bland annat hänvisade man till frågor om **a) ämnesintegrering, b) individualisering, c) undersökande arbetssätt och d) social träning**

I följande frågor finns ett antal påstående om fördelar med åldersintegrerad undervisning som du ombeds ta ställning till:

Åldersintegrering underlättar genomförande av ämnesintegrerad undervisning
I hög utsträckning I viss utsträckning I ringa utsträckning Inte alls

Åldersintegrering underlättar genomförandet av individualiserad undervisning
I hög utsträckning I viss utsträckning I ringa utsträckning Inte alls

Åldersintegrering underlättar genomförande av undersökande arbetssätt
I hög utsträckning I viss utsträckning I ringa utsträckning Inte alls

Åldersintegrering underlättar för träning av barnens sociala förmåga
I hög utsträckning I viss utsträckning I ringa utsträckning Inte alls

Kommentarer: _____

8. Föräldrasamverkan och elevinflytande betonas i läroplanen. Hur väl anser du att dessa kan stödas genom åldersintegrering? Hur fungerar åldersintegrering om man vill stimulera:

föräldrasamverkan

Utmärkt har ingen betydelse ställer mest till problem

elevinflytande

Utmärkt har ingen betydelse ställer mest till problem

Kommentarer: _____

9. Det bästa med åldersintegreringen har varit... _____

10. Det sämsta med åldersintegreringen har varit... _____

11. Det här behöver vi utveckla om vi ska fortsätta med åldersintegreringen: _____

12. Det här skall vi hålla kvar även om åldersintegreringen slopas: _____

13. Ta ställning till följande påståenden - hur väl stämmer de överens med din personliga uppfattning

	Det tycker jag	Det tycker inte jag	Vet inte
Åldersintegrering bidrar till att barnen kan arbeta med olika saker på olika nivåer	☐	☐	☐
Åldersintegrering ger bättre möjligheter för barn med skolsvårigheter att få känna sig betydelsefulla	☐	☐	☐
Om man åldersintegrerar kan man öka samverkan mellan barnen	☐	☐	☐
Åldersintegrering gynnar barnens personliga utveckling	☐	☐	☐
Åldersintegrering kan bidra till att stärka barnens sociala utveckling	☐	☐	☐
Åldersintegrering utvecklar elevernas förmåga att ta ansvar	☐	☐	☐
Åldersintegrering ger större utrymme för andra arbetssätt jämfört med "vanliga klasser"	☐	☐	☐
Åldersintegrering möjliggör för eleverna att hjälpa varandra	☐	☐	☐

Kommentarer: _____

14. Åldersintegrering framförs ofta som en organisation för att främja individualiserad undervisning. Fråga 14 berör därför individualisering.

14a. Individualisering kan göras på olika sätt i pedagogiska sammanhang - beskriv hur du uppfattar att ni i Lemlands grundskola genomför individualisering:

14b. Vad anser du att ni lyckats bäst med när det gäller individualisering?

14c. Vad anser du vara de största svårigheterna med att bedriva individualiserad undervisning?

14d. Vad behövs, enligt din uppfattning, för att undanröja dessa svårigheter?

14e. Vad anser du att underlättar för en individualiserad undervisning?

15a. Hur vill du att undervisningen vid Lemlands grundskola ska organiseras? Ge en enkel beskrivning:

15b. Vilka är de främsta motiven till ditt förslag?

15c. Vad behöver ni som lärare speciellt tänka på för att ditt förslag ska bli välfungerande?

Fråga 16 besvaras av de lärare som arbetat i Lemlands grundskola vid tiden för införandet av åldersintegrering. De lärare som börjat sin anställning efter införande besvarar fråga 17 nedan.

16a. Vad var din inställning till införandet av åldersintegrering när försöksverksamheten inleddes?
Positiv Rätt tveksam Negativ Jag minns inte

Kommentarer:

16b. Hur väl förberedd kände du dig inför införandet av åldersintegrering?

- Jag kände mig väl förberedd
- I det stora hela kände jag mig väl förberedd
- Jag kände att det fanns delar jag inte hade klart för mig
- Jag kände mig inte förberedd för åldersintegrering
- Jag tycker att vi borde ha _____

16c. I läroplanen anges att "Varje skola skall själv utforma sin undervisning och sitt arbetssätt" (LP, s10). Kände du dig delaktig i beslutet att införa åldersintegrering?

- Ja, det var ett beslut som jag då ställde mig bakom helt och fullt
- Ja, jag ville inte motsätta mig mina kollegers vilja
- Nej, det var ett beslut jag har fått finna mig i
- Nej, det skedde mot min vilja
- Annat _____

OBS! fråga 17 a och b besvaras av lärare som börjat sin anställning efter införandet av åldersintegrering i Lemlands grundskola.

17a. Hur introducerades du till åldersintegrering? Beskriv vad introduktionen bestod av och vem som ansvarade för den.

17b. Varför valde du att söka arbete i en skola med åldersintegrering?

Övriga kommentarer _____

Tack för din medverkan!